

KRAJNĽANSKE NOVINY

ročník 2. číslo 4/1995 cena 3 Sk

MILAN RÚFUS

VEČERNÉ ROZJÍMANIE PRED CESTOU DO ŠKOLY

*Asi to predsa musí byť.
Veď všetky deti chodia do školy.
Možno mi ani nechcú ublížiť,
ak nerobia mi všetku po vôli.*

*Mám krásne knihy, pero...
Uvidím,
čo zajtra na to moja hlava riekne.*

*Ohníčky, zbohom,
stráne, sivý dym.*

*Možno i veľkým byť
je trochu pekné.*

Naše životné prostredie

ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

V poslednom čísle obecných novín som sa zaoberal témou skládka tuhého komunálneho odpadu a čističkou odpadových vôd v našej obci. Spomenul som z väčšej časti skôr technické záležitosti. Podľa doterajších skúseností a informácií naši občania majú dosť málo znalostí o odpadoch a zákone 238/93, ktorý tieto problémy má riešiť, pretože by sa niektorí nesprávali tak, ako sa správajú. Pre nich je odpad vec, ktorú treba niekam odhodit' a viac sa nestarať, čím vznikajú čierne skládky. Bohužiaľ za takýchto občanov podľa zákona 238 zodpovedá obec, pretože je určená ako pôvodca odpadu a je za to pokutovaná. Preto chcem vás, občanov našej obce, viac informovať o odpadoch.

Odpad komunálny, skládky, spaľovne, separácia, kompostovanie atď. to sú všetky pojmy, ktoré sa na nás v poslednom čase valia. Niektoré z nich poznáme, niektoré dokonca veľmi dobre, význam niektorých len tušíme. Zdá sa, akoby tu z ničoho nič vzniklo celé nové odvetvie, akoby odpady začali jestvovať len celkom nedávno. A problémy s nimi tiež. Pred nie tak dlhým časom by ste márne kládli v podniku otázku týkajúcu sa, napr. ročného množstva vyprodukovaných zvláštnych odpadov a márne by ste

hľadali obec alebo mesto, ktoré by separovalo komunálny odpad. Dnes akoby sa vrece roztrhlo s rôznymi riešeniami, akoby išlo o to, vybrať si najlepšie. Čo sa udialo? Skúsme sa na chvíľu nad celou vecou zamyslieť.

Odpady tu samozrejme boli aj predtým. Chýbali im však mená, neboli predpisy o tom, čo s nimi robiť. V roku 1993 sa udiala veľmi významná vec: bol schválený zákon č. 238 o odpadoch. Je to u nás vôbec prvá právne záväzná norma týkajúca sa odpadov. Zo stavu nula sme rovnými nohami pristáli do podmienok, ktoré sa vo vyspelých európskych krajinách vyvíjali desaťročia. V oblasti ochrany vôd i ochrany ovzdušia sme zákony už mali niekoľko rokov. Všetci, ktorých sa týkali, viac-menej vedeli, o čo ide. Za ten čas sa vyvinuli systémy kontroly, vychovali sa odborníci, ktorí poznali svoje povinnosti a tí vedeli, čo kde treba kontrolovať, kde sa oko dá privrieť a kde sa v žiadnom prípade nedá. V oblasti odpadov od roku 1993, kedy bol schválený základný zákon o odpadoch, bolo prijatých niekoľko ďalších zákonov, vyhlášok a nariadení, ktoré ďalej upresňujú nakladanie s odpadom alebo činnosti s ním súvisiace, a ktoré sme sa museli veľmi rýchle naučiť.

Tento dlhší úvod bol potrebný preto, aby som poukázal na to, že odpady tu síce boli dávno, ale legislatíva - pravidlá hry - boli pre ne prijaté len celkom nedávno. A že sa vlastne všetci učíme - pôvodcovia odpadu a teda aj obce, mestá i obyvatelia. Zatiaľ čo prví dvaja musia, aby bol dodržaný zákon, obyvatelia len môžu. Čo je trochu problém, ak si uvedomíme, na ktorom mieste v rebríčku otázok, ktoré v súčasnosti trápi obyvateľov, sa nachádza záujem o otázky životného prostredia. Dá sa povedať, že „vyspelá“ legislatíva je trochu viac vpredu ako spoločenské vedomie, čo sa prejavuje, napr. v miere akceptácie umiestňovania zariadení súvisiacich so spracovaním odpadov obyvateľmi.

Aké sú asi skúsenosti jednotlivých účastníkov po dvoch rokoch účinnosti zákona o odpadoch? Koho čo postihlo? Koho čo trápi?

Obce a mestá sú zo zákona zodpovedné za nakladanie s komunálnym odpadom na svojom území. Musia viesť koľko odpadu za rok vznikne a odpad vyhovujúcim spôsobom zneškodniť (predtým ešte vyseparovať). Musia vybudovať vyhovujúce zariadenie na jeho zneškodnenie (väčšinou skládku), čo nie je vôbec lacná záležitosť a pri dnešných rozpočtoch miest a obcí investícia zväčša nad ich sily. Situácia je v ich prípade ešte skomplikovaná faktom, že odpad sama fyzicky neprodukuje, produkujú ho jej obyvatelia a obec musí hľadať prostriedky, či už právne alebo ekonomické, ako túto situáciu vyriešiť v súlade so zákonom.

Pracovníci úradov životného prostredia musia prirodzene vyžadovať plnenie predpisov v odpadovom hospodárstve. Vzhľadom na to, v akej neutešenej situácii je táto oblasť, nie je im čo závidieť. Často musia čeliť nepríjemným situáciám, keď sú od nich požadované informácie o možnostiach vyhovujúco zneškodniť niektorý konkrétny druh odpadu, hoci primerané zariadenie sa naň napríklad na Slovensku ešte nenachádza. Mali by vedieť kvalifikovane poradiť pôvodcom odpadu.

Obyvateľov na celej odpadárskej problematike zaujíma najmä cena, ktorú budú musieť za smeti zaplatiť. A s výstavbou nových, vyhovujúcich zariadení je celkom isté, že za ne budú platiť viac. Pre veľkú väčšinu obyvateľov sa končí aj začína problém s odpadom pri kontajneri - vysypaním smeti. To, že za kontajnerom existuje ešte celé odvetvie na zber, odvoz, recykláciu alebo zneškodnenie odpadov, vie len málokto.

Skúsime sa trochu zamyslieť nad možnosťami nájsť čo najlepšie riešenie na problém odpadov najmä v mestách, kde pôsobí viac podnikov, ktoré produkujú rôzne druhy odpadov.

Zákon o odpadoch ukladá povinnosti pôvodcom odpadu, pričom títo sú veľmi rozdielni: obec (mesto) a zjednodušene povedané podniky - malé i veľké. Ako som už spomenul, obec priamo netvorí komunálny odpad, produkujú ho najmä obyvatelia. Má ale viacero možností ako tento vzťah ovplyvniť:

právne - zákon umožňuje vydať obci pre oblasť nakladania s komunálnym odpadom všeobecné záväzné nariadenie,

ekonomicky - spoluprácou s okolitými obcami a mestami nájsť čo najlepšie riešenie výstavby novej skládky a zavedenia separovaného zberu tak, aby výsledné ceny za zber, odvoz a zneškodnenie komunálnych odpadov boli čo najnižšie. Obce by mali veľmi detailne poznať náklady na túto činnosť, ktorá podlieha, ako ktorkoľvek iné podnikanie, zákonom trhovej ekonomiky.

Niektoré mestá a obce to už pochopili a vytvárajú i združenia za účelom výstavby takýchto zariadení. Väčšie územie a dostatočné množstvo odpadu ukladaného na skládku pomáha zlacniť tonu uloženého odpadu a tým aj finančnú záťaž obyvateľov. Aj to je komunálna politika, ktorej sa chytí naša obec aj obce v obvode Stará Turá.

I keď peňazi nazvyš nemá žiadna obec a bude sa zdať, že v prvom rade treba riešiť iné problémy, možno by stálo za to, pozrieť sa na veci trochu viac zhora. Stále rastúce náklady, poplatky a prirážky za odvoz a zneškodňovanie odpadu, alebo vôbec aj samotný problém končiacich skládok sa premietnu do rozpočtu obcí, prípadne nimi zaťažia občanov. Ani jedno z riešení v súčasnej dobe obmedzených finančných zdrojov nie je jednoduché a ani populárne. Preto najmä v súvislosti s jeho zneškodňovaním sa čoraz viac kladie do popredia popri ekologickej stránke aj požiadavka prevencie, zamedzovania rastu nákladov najmä cestou obmedzovania jeho množstva pri zneškodňovaní na skládkach, druhotné využitie a efektívne nakladanie. Na splnenie týchto požiadaviek zo strany pôvodcu (obce) je potrebný nový prístup a hľadanie ciest efektívnejšieho zneškodňovania odpadov, najmä zavádzaním separovaného zberu, o čom vás budem informovať v budúcom čísle obecných novín.

Ing. Emil Valášek
starosta obce

Z júnového zasadania OZ

Zasadnutie Obecného zastupiteľstva sa konalo dňa 22. júna 1995 s nasledovným programom:

Schválenie pôžičky pre obec. Pozvaná bola i pracovníčka z Prvej Komunálnej banky Ing. Tóthová. Vysvetlila poslancom OZ, ako získať úver z Komunálnej banky. Na získanie úveru musí byť záruka a splatiť ho do troch rokov. Starosta obce vysvetlil poslancom, že treba zobrať úver vo výške 2 mil. Sk. 1 mil. Sk ako záloha na čerpanie dotácie zo ŠFŽP. 1 mil. Sk treba na rekonštrukciu vodovodu a zhotovenie ciest na cintoríne. Do záruky na pôžičku sa dali obecné lesy.

Ďalej bolo v programe zakúpenie požiarnej cisterny. Starosta obce a predseda Požiarneho zboru p. Macúch informovali o zakúpení požiarnej cisterny T-148, ktorá vyhovuje našim terénnym podmienkam, zároveň sa môže použiť na zásobovanie obyvateľov pitnou vodou v prípade nedostatku vody. Od 1. apríla tohto roku sa dalo do prevádzky obecné WC. Pôvodne bola schválená odmena za čistenie 7 000 Sk ročne. Nakoľko nikto túto prácu nechcel vykonávať, starosta obce navrhol zvýšiť odmenu na 10 000 Sk ročne. Obecné WC je zatiaľ bez vyberania poplatku za použitie.

Starosta oboznámil poslancov obecného zastupiteľstva s prvou časťou výstavby kanalizácie. Práce bude vykonávať fy Viners, bude to tlaková kanalizácia, každý dom bude mať malú čerpaciu staničku. Vzhľadom na to, že sa jedná o veľmi nákladnú akciu (40 000 Sk každá prípojka), obec navrhuje, aby každá domácnosť, ktorá bude na kanalizáciu napojená, zaplatila príspevok 5 000 Sk ako čiastočnú úhradu montážnych prác pri realizácii domovej prípojky.

Na Obecný úrad v Krajnom bola daná žiadosť od fy GOLD MG Trenčín o zriadení prevádzky erotického masážneho salónu v hoteli RPD. Starosta predložil žiadosť zastupiteľstvu, ktoré ju jednoducho zamietlo.

Poslankyňa p. Bukovčanová žiadala urýchliť montáž telefónu v Zbechoch a úpravu obecnej cesty. Úpravu cesty spravia pracovníci Obecných služieb a zapojenie telefónu je len v kompetencii spojov, telefónne čísla pre Zbehy sú už pridelené v počítači.

Na záver starosta konštatoval, že veľmi malá účasť občanov na verejnom zastupiteľstve svedčí o nezájme občanov o dianie v našej obci. Z toho dôvodu je veľká neinformovanosť našich občanov, čo spôsobuje veľké problémy pri realizovaní rôznych akcií v obci.

V. Drobná

Školenie poslancov obvodu Stará Turá

28. júna v zelenom salóniku administratívnej budovy RPD v Krajnom konalo sa školenie poslancov obvodu Stará Turá. Regionálne združenie miest a obcí Stredného Považia zabezpečilo skutočne kvalitne pripravené školenie pre poslancov miestnych samospráv. Žiaľ, záujem poslancov o toto školenie, ako o tom svedčí malá účasť poslancov, bol na rozdiel od iných obvodov veľmi slabý (Podkylava 4, Vaďovce 5, Hrachovište 2, Krajný 6, spolu 17 poslancov).

Aby poslanci skutočne zodpovedne pristupovali k plneniu svojho poslania, vyplývajúceho z volieb získaného mandátu, musia byť dobre informovaní. Zákon o obecnom zriadení z novembra 1990 a jeho novely z nasledujúcich rokov treba dôkladne poznať. Veď vymedzuje mantinely pre výkon ich pôsobenia. Keďže z tohto zákona vyplýva nezávislosť miest a obcí (nieť orgánu, ktorý by mohol mestám a obciam nariaďovať, môže tak jedine zákon NR SR), orgány obce sa riadia týmto zákonom, prijímajú právne normy, uznesenia. Je nutné, aby poslanci OZ poznali svoje kompetencie. Pri ich neznalosti dochádza ku kompetenčným sporom. Právne vedomie je u nás v republike na nízkej úrovni a žiaľ na najrôznejších miestach, čo je zdrojom mnohých nedorozumení a sporov. Výklad k Zákonu o obecnom zriadení a z neho vyplývajúcich právomocí prítomným podal Dr. Fraňo. Hovoril aj o regionálnej banke a úverovaní obcí.

Ing. Nižňanský priblížil poslancom platný stavebný zákon a hovoril o územnom pláne obcí. Územné plánovanie, stavebný poriadok, sankcie, vyvlastnenie, stavebné úrady a ich pôsobnosť, ochrana osobitných záujmov štátu a životného prostredia, informácie a evidencia, spoločné ustanovenia atď. prehľadne poslancom vysvetlil, dokladal príkladmi. Dal poslancom nahliadnuť do urbanistických štúdií, ktoré spracoval.

Ing. Hort hovoril o zdrojoch príjmov obcí, majetku obce, rozpočtových pravidlách.

Poslanci sa oboznámili s mapou územného rozčlenenia Slovenska (župným variantom).

Prítomní prednášajúci ochotne odpovedali na otázky poslancov.

J. Matyášová

eko

Problém splavovania a erózie pôdy

Mesto Stará Turá zvolalo na 10. júla 1995 v Starej Turej jednanie na účasti zástupcov obcí obvodu Stará Turá s odborníkmi z Bratislavy, Trenčína, zástupcov Povodia Váhu Piešťany, ObÚŽP.

Cieľom stretnutia bolo nájsť postup pri riešení veľkého problému súčasnosti, ako zabrániť splavovaniu pôdy pri búrkových záplavách, aké boli nedávno na našom území. (Prípadom júnovú neďelu v Krajnom, keď pri potoku Korytárka miestami udréla voda do pivníc domov a potok sa takmer vylial, keď niekoľko hodín po ukončení tlakovej skúšky na vodovode bol znečistený vodný zdroj, keď v Dolinách privalová voda zanesla splaveným štrkom a bahnom cestu...)

Pritomní konštatovali, že celoplošne dochádza k splavovaniu najúrodnejšej časti zeminy do tokov a nádrží, poškodzujú sa komunikácie. Splavovanie pôdy je d'alekosiahlym problémom, lebo pôda je nenahraditeľná ako zdroj obživy a všeobecne života na našej planéte. Dochádza k jej úbytku. S jej splavovaním súvisia d'alšie problémy, napr. likvidácia nánosov, rast nákladov na ich odstránenie.

Príčiny tohto javu vidí Ing. Jambor, zástupca VÚPU Bratislava, vo veľkých honoch s nevhodnou konfiguráciou, v nesprávnom spôsobe obhospodarovania pôdy (orby, druhov osevov). Navrhol oševné postupy striedať s d'atelinami (rotácia plodín), používať na orbu pluhly obraciaky, orať po vrstevnici a ku svahu. Pri dodržiavaní týchto zásad by došlo až k 50 percentnému zníženiu splavovania zeminy. Všeobecná zásada ako predchádzať erózii je udržať na pôde najväčšiu časť roka vegetačný kryt.

Ing. Orosz (RPIS Trenčín) hovoril o tomto probléme ako celoslovenskom. Všetky roľnícke družstvá majú spracovaný program protierózných opatrení. Ich dodržiavanie nie je kontrolované. Oševné plány si robia RD samé.

Ing. Kišš - primátor Starej Turej navrhol, aby jedným z kritérií pridelovania štátnej dotácie poľnohospodárskym podnikom bolo stanovisko príslušnej obce, a to nielen z hľadiska plnenia si finančných záväzkov voči obci, ale i z hľadiska ochrany pôdy.

Pritomní zástupcovia obcí sa zhodli na tom, že ak je ochota zo strany poľnohospodárskych družstiev, všetko ide. Navrhli, aby bolo možné vrátiť sa ku skladom a spätnému vybudovaniu oristupových poľných ciest tam, kde boli rozorané. Obhospodarováť pôdy systémom, ako navrhol Ing. Jambor, by sa dosiahlo značné zníženie splavovania pôdy. Starostovia obcí obvodu Stará Turá zvolajú v lehote do dvoch mesiacov jednanie s PD a SHR hospodáriacimi v ich k. ú. a vytipujú najviac exponované územia. Návrh opatrení z týchto stretnutí a prípadné požiadavky na spoluprácu a pomoc zo strany zúčastnených treba predložiť v danom termíne na ObÚŽP v Starej Turej a na ObÚ v Starej Turej.

Zástupca VÚPU Bratislava Ing. Jambor ponúkol pomoc formou účasti na konferencii so zahraničnou účasťou, ktorú bude ústav poriadat' v septembri t.r.

(Podľa zápisnice z jednania napísala J. Matyášová)

To je môj názor

Cesty - necesty

Už veľakrát som chcela upozorniť na stav našich ciest. Nie sú to veru cesty, na ktoré by sme mohli byť pyšní. Posledným „klincom“, ktorý cesty už úplne zničil, bola júnová búrka. U nás, v Konkušovej Doline nemáme cesty spevnené, ale iba štrkové. Vody bolo veľa a tak veselo odniesla všetok štrk. Zostali iba väčšie kamene.

Chodiť sa musí, a my chodíme po jamách, výmoloch, kopcoch. A keď zaprší, tak chodíme všelikade, len nie po ceste. Je plná blata - skrátka neschodná. Ešte horšia cesta je však na Vršok. Tam prejde iba traktor. Ale tiež tam žijú ľudia, a verte nie mladí. Keď naprší, nemôžu ísť nikde. Nedá sa prejsť.

Ale aby som nepísala iba o kopaničiach. Myslím, že podobné problémy sú i v Krajnom. Čo ma azda najviac hnevá sú chodníky. Chodníky boli, pri oprave vodovodu sa rozobrali, ale akosi sa pozabudlo na ich opravu. Blíži sa september, deti budú zasa chodiť pomedzi autá. Nie je to práve najbezpečnejšie. Dúfam, že odpoveďou na moju kritiku bude náprava - oprava ciest a chodníkov.

D. Marková

Chlieb náš každodenný

Chlieb - potrebujeme ho každý deň. Nikdy sa ho neprežeme, majú ho radi mladí i starí. Radi by sme ho mali stále, ale... Ale najprv si ho musíme kúpiť. A to je kameň úrazu. V Krajnom je totiž problém kúpiť chlieb. A problém každodenný. Ľudia dúfali, že ak bude konkurencia v predaji potravín, situácia sa zlepši. Nezlepšila sa. Chlieb chýba v pondelok, aj v sobotu.

Nuž, ak idem do obchodu, prvá moja veta je „Máte chlieb?“ Nie. A tak idem preč. Všetky potraviny si kúpim inde. A tak pomaly obchodníci prichádzajú o zákazníkov. Sami vidíte, netrápi ich to.

Je pre mňa záhadou, prečo neobjednávajú viac chleba. Veď situácia sa opakuje každý deň. Radšej neobslúžia desať zákazníkov, len aby im nezostal jeden chlieb.

Neviem, koho sa mám spýtať či bude chleba dost'. Pýtam sa teda vás, krajnianski obchodníci, bude viac chleba?

D. Marková

Statočný medzi národmi

Možno sa ešte rozepamätáte na článok uverejnený pod týmto názvom v Slovenke, ktorý napísala vtedajšia šéfredaktorka Slovenky naša bývalá žiačka Betka Remiášová. Uvedením úryvku osviežime si v pamäti, prečo ho uviedla pod názvom „Statočný medzi národmi“, keď písala o pánovi Michalovi Knapovi. Ako sme sa dozvedeli, toto čestné osvedčenie bolo udelené aj niekdajším obyvateľom Krajného - Jánovi Viskupovi a jeho manželke Anne.

Druhá svetová vojna skončila kapituláciou Japonska začiatkom septembra pred 50 rokmi. Polstoročné jubileum je príležitosťou nielen na bilancovanie tých nesmiernych strát a obetí, ktoré si vyžiadala. Je príležitosťou, aby sme si pripomenuli tých, ktorí dokázali byť statoční a ľudskí v tejto vojnovnej dobe a dokázali podať pomocnú ruku cudzím ľuďom v krajnej núdzi, keď bol ohrozený ich život. Učinili tak napriek tomu, že ohrozili život svoj a svojich blízkych.

Rok 1995 je vyhlásený za rok tolerancie. Pritom neďaleko od nás na Balkáne už niekoľko rokov sa bojuje. Neznášanlivosť, nenávisť, nepriateľstvo a hrubá sila tu zvíťazila nad znášanlivosťou - toleranciou. Kedysi pred 400 rokmi prúdy utečencov - Juhoslovanov (Chorvátov i Srbov) utekajúcich pred Turkami našli útočisko tu na Slovensku. Dočasne. Domov sa už nevrátili. Boli medzi nimi i moji predkovia z matkinej vetvy a možno i vaši predkovia. Utekali pred spoločným nepriateľom. A dnes, keď na Balkáne bojuje brat proti bratovi, pred kým utekajú?

Opäť sa pýtam, muselo to byť? Nedalo sa tomu zabrániť? Kto nesie zodpovednosť za smrť tisícov obetí, za stratu príbuzných, za stratu domova? Opäť sú odkázaní na pomoc, na ľudské milosrdenstvo, solidaritu... ako už nesčíslelnékrát v minulosti dávnej i nedávnej.

J. Matyášová

„Ako to bolo cez vojnu, ujo Mišo?“ Michal Knap nevyzerá vôbec na hrdinu. Vždy bol skôr málovravný, veľmi pracovitý a trochu posmešník, ale o „svojich Židoch“ sa rozhovoril v takých podrobnostiach, akoby sa všetko udialo len včera.

„Pomohol som v najhoršom čase dvom židovským rodinám, no nechcem to nijako zveličovať. Bol som vtedy dost' mladý. 34-ročný, možno som si ani neuvedomoval nebezpečenstvo, čo mi hrozilo. Zubného lekára pána Grunvalda sme ubytovali na samote Lašteky, bolo to opustené hospodárstvo, kde sme mu nosili jest'. Jeho dve dcéry Nušika a Judka zostali u nás. Náš dom bol dost' tesný, pozostával z obchodu, kuchyne, múčneho skladu a pekárne, a dievčence boli ako naše.“

„Najmä Judka bola šikovná, naše malé deti pestovala, mala som ju veľmi rada“, pridávala nitku spomienok manželka Anna Knapová.

„Na myjavských kopianiach nemali Nemci sympatizantov,“ pokračuje ujo Miško, „nemuseli sme sa až tak veľmi obávať, že nás niekto udá. Iba raz sme s Judkou preživali poriadny strach. Bola už gymnazistkou, pomáhala predávať v obchode a naša babka jej dala krajniansky kroj, aby bola menej nápadná. Raz prišli kupovať chlieb Nemci a gymnazistka Judka im odpovedala po nemecky. Hneď zbystrili pozornosť, začali sa vyzvedáť, no Judka sa vynašala: po nemecky sa vraj učí v škole a je šťastná, že má príležitosť konverzovať... Keď odišli, vošla do kuchyne a triasla sa od strachu. Vtedy už aj vrabce na streche čvirkali, že Židov odvádzajú do koncentrákov. Schoval sa u nás aj pán Herzog z Vrbového s manželkou Helenou, najskôr tu v dedine, potom na tej samote Lašteky. Bolo nás tu hodne ľudí, pánu Herzogovi sa už postel' nikde nevošla, tak spával na povale. Dali sme mu tam síce periny, ale v treskúcej zime málo pomáhali. Rozohrial sa vždy až ráno v kuchyni.“

Ujo Knap dodáva, že obidve zachránené rodiny žijú v Izraeli. Judka sa stala lekárkou aj manžela má lekára, s oboma si píše a boli aj na návšteve v Krajnom. Neobišlo sa to bez slz a spomienok.

Pred štyrmi rokmi volala Judka na návštevu do Jeruzalemu aj uja Miša. Bol sa informovať v Prahe na švédskom veľvyslanectve, ktoré vtedy zastupovalo v Česko-Slovensku záujmy Izraela, a všetko bolo na najlepšej ceste. Iba policajný úradník v okresnom meste Trenčine mal predpisy, ktorým boli cudzie obyčajné ľudské city, ako je túžba vidieť sa. „Starý, ty chceš ísť do rasistického štátu?“ privítal prisne uja Knapa. Urobil sa vraj hlúpy: „Čo je to rasistický štát? Sú tam nebudaj ľudozrúti“ - „Starý, nerob si posmech,“ vyhodil ho policajný úradník.

Michal Knap sa nad tým teraz nerozhorčuje, berie život ako prichádza. Len zlaté ruky a zlaté srdce mu vydržali až do staroby. Je už osemdesiatnik a ešte si kúpil malý traktor, ktorým poorie susedom záhumienky. A občas si rád zaspomína. Napríklad aj na generála Eisenhowera, vysokého chlapa, ktorému nesahal ani po plecía. „Tak mi v Prahe mocne stisol ruku - z vďačnosti, že som vyše dva mesiace schovával troch anglických letcov na úteku pred Nemcami - že keby som sa nebol hanbil, bol by som zjajkol.“

v Slovenke č. 17 v r. 1992

List z Izraela

Začiatkom deväťdesiatich rokov sa na tunajší obecný úrad obrátil s prosbou pán Jozef Berger, občan Izraela, v snahe zistiť adresu Jána Viskupa.

Počas II. svetovej vojny Ján Viskup s manželkou zachránili Jozefovi Bergerovi a jeho manželke Ester život pred Nemcami. Urobili to s nasadením vlastného života. Za tento skutok im bolo udelené najvyššie vyznamenanie štátu Izrael in memoriam. Toto vyznamenanie prevzala ich dcéra Milena Faltová, ktorá býva v Ostrave.

Je všeobecne známe, že Ján Viskup sa medzi viacerými našimi občanmi veľkej vážnosti netešil, ale v zlomových životných situáciách sa zachoval ako málokto z nás, ako človek, ktorý si zaslúži našu najväčšiu úctu. V našej obci sú takito občania manželia Viskupovci a pán Michal Knap, ktorý ešte žije medzi nami.

Pytam sa, kto je lepší Slovák? Ten čo o Slovensku neustále hovorí alebo ten, čo ako človek koná.

Ing. Štefan Kolník

S radosťou a úctou si dovoľujeme Vám oznámiť, že pani Anna Viskupová a Ján Viskup, (ktorí už žiaľ nie sú medzi živými) dostali najvyššie uznanie za záchranu ľudí za čias vojny. Ich dcéra Milena Faltová, ktorá žije v Ostrave tento dekrét i medailu za zomretých rodičov dostala. Je to u nás to najvyššie vyznamenanie a posielame Vám otisk tohto dekrétu.

Myslím, že obec Krajné môže byť pyšná, že títo ľudia tam žili.

S úplnou úctou Ester a Jozef Berger, Kfar Hamakabi 30030, Izrael.

4

25.5.1995

V ČESTNOM OSVEDČENÍ SA PÍŠE:

Týmto sa potvrdzuje, že komisia na menovanie čestných, ustanovená pri Yad Vashem na pamiatku hrdinov a mučeníkov holocaustu, na svojom zasadnutí 8. októbra 1992, podľa overenej evidencie rozhodla vzdať česť Jánovi a Anne Viskupovej, ktorí počas obdobia holocaustu v Európe riskovali svoje životy, aby zachránili prenasledovaných židov.

Komisía im preto udeľuje medailu Čestný medzi národmi a schválila zasadiť strom ich mena v Aleji čestných na Hore spomienok v Jeruzaleme.

Jeruzalem, Izrael

26. novembra 1992

Ďakujeme, miss Janet Pollak!

Bolo to v jubilejnom roku našej obce, keď som stretla miss Janet Pollak, doktorku antropológie a archeológie prednášajúcej v tom čase na univerzite Paterson New Jersey v USA. Je rodenou Američankou rovnako ako jej rodičia Anna Dlhá a Ján Benda, potomkovia prisťahovalcov zo Slovenska. Jej starí rodičia pochádzali z Krajného a Podkylavy, z Čáčova a Vrbovíc. Miss Janet hovorí dobre po slovensky. Má vrelý vzťah k starej vlasti svojich predkov, ktorú už navštívila viackrát.

Keď sme sa obrátili na našich rodákov a krajanov roztrúsených po svete s výzvou a pozvaním na oslavy 600-ročnice obce, prišla aj ona na letnú časť osláv. Veľmi živo sa zaujímal o históriu obce, miestny folklór. Nechýbala na žiadnej z poriadaných akcií. Filmovala, fotografovala. Veľmi sa jej páčil náš kroj, najmä čipky, výšivky, jednotlivé súčasti kroja - a opäť fotografovala, filmovala. Čas ukázal, že nezabudla na Krajné, ani na folklórny súbor Krajňanec.

Keď sa vrátil z návštevy USA Paľko Dlhý (dnes žijúci v Prahe), priniesol svojej matke okrem pozdravu od miss Janet Pollakovej pre folklórny súbor Krajňanec dar v hodnote 80 USD - satén na zástery v troch farebných odtieňoch, biely materiál podobný niekdajšiemu „tiranglu“ na vyvážovanie ručníkov ku kroju.

Prečo zásielka pre folklórny súbor smerovala práve k pani Anke Dihej (zdravotnej sestre na st. dôchodku)? Kto ju pozná bližšie, vie o jej veľkej láske k miestnemu folklóru. Učarovalo jej ľudové umenie vo všetkých jeho podobách a prejavoch. Miluje piesne myjavského regiónu, veď jej otec ich vedel tak krásne spievať - bol to vychýrený spevák. Obzvlášť jej padli do očí klenoty ľudového umenia - ručne paličkované vláčikové čipky, ktoré po niekoľko generácií vytvárali zručné ruky miestnych čipkáriek. Keď ako mladá zdravotná sestra v lete, v zime chodila i do tých najodľahlejších kopaníc za bábätkami a mladými mamičkami, ešte sa sem-tam za oknami nachádzala „baba“ so spleťou špendlíkov a nití, ešte sa dalo prizrieť ako vznikajú a rastú.

Odvtedy preteklo veľa vody krajnianskymi potokmi. Láska k folklóru rokmi rástla. Kabanice, zástery, rukávce a čepce vrúbené krásnymi vláčikovými čipkami, šatky, už vzácne sa vyskytujúce svadobné party, vyšívané mužské košele zbierala, s láskou opatruje, pohľadza rukami i očami. V miss Janet našla vďačnú spriaznenú dušu, poslucháčku i obdivovateľku.

Keď sme pripravovali výstavu „Krajné 1392-1992“ z príležitosti jubilea obce veľmi rada vystavila časť tejto nádhery. Vystupovala v súbore Krajňanec. Pomáhala pri obliekaní do kroja nejednej krajnianskej dievke a v poslednom roku dievčatkám - tanečníciam zo základnej umeleckej školy. Vždy s úsmevom a láskou.

Miss Janet dôverne pozná záľubu pani Anky. Vie, že sa postará, aby dar našiel adresáta.

Ďakujeme, miss Janet. Teší nás, že na nás myslíte a nezabúdate. Určite by vás potešilo, keby ste videli, ako sa majú k svetu naši mladí hudobníci aj tanečníci zo Základnej umeleckej školy v Krajnom pod vedením pána učiteľa Jánoša. Úspešne vystúpili na letných folklórnych slávnostiach na Myjave aj so skupinou starších spevákov a tanečníkov.

Tešíme sa na ďalšie stretnutia.

J. Matyášová

Rozlúčka

s pani učiteľkou

A. Valáškovou

Začiatkom tohoročnej daždivej jari rozniesla sa obcou smutná správa, že 5. apríla v Prahe zomrela vo veku 87 rokov bývalá dlhoročná učiteľka tunajšej školy pani Anna Valášková, rodená Raganová. Pohreb zosnulej sa konal 11. apríla 1995 v Strašnickom krematóriu v Prahe.

V úmrtnom oznámení jej syn Doc. Ing. Dušan Valášek, CSc. oznámil, že uloženie jej telesných pozostatkov v urne na cintoríne v Krajnom sa uskutočnilo v lete t.r. Stalo sa tak za účasti príbuzných, miestnych učiteľov a verejnosti vo štvrtok 10. 8. 1995. Za ZPOZ sa odobral od zosnulej starosta obce Ing. Emil Valášek.

Svojou príkladnou svedomitou pedagogickou činnosťou sa natrvalo zapísala do pamäti a srdca troch generácií Krajňanec - jej žiakov.

Česť jej pamiatke!

Pred jesennou futbalovou sezónou

OBHLIADNUTIE SA ZA MINULOU SEZÓNOU

V uplynulom súťažnom ročníku 1994 - 95 sme sa umiestnili na 4. mieste, čo je najlepšie umiestnenie za posledných asi osem rokov. Aj keď podľa v celku dobrého umiestnenia by sa zdalo, že všetko je v poriadku, ale nie všetko bolo bez problémov. Najväčšie problémy spôsoboval úzký hráčsky káder, čo malo za následok, že posledné jarné kolá sme dohrávali prakticky bez náhradníkov. Na hráčskej schôdzi boli vznesené pripomienky k prístupu trénera p. Štefana Sadloňa k niektorým hráčom, ktorý ich skôr odrádzal ako priťahoval k futbalu. Po dôkladnom zvážení sa rozhodlo, že sa pristúpi k výmene trénera.

PRED NOVOU FUTBALOVOU SEZÓNOU:

Prvým tréningom sme začali v utorok 11. 7. 1995. Trénerskej taktovky sa ujal bývalý hráč Ján Gábor z Myjavy, ktorý bude ako hrajúci tréner. Káder zostal v podstate nezmenený až na to, že brankár Milan Moravec odišiel na základnú vojenskú službu. Vzhľadom na to, že náhradného brankára nemáme, museli sme nájsť primeranú náhradu. Podarilo sa nám získať bývalého brankára Vrbové (IV. liga) a potom Brezovej p/B (majster okresu) Mariána Vídu z Myjavy. Trénuje sa vždy v utorok a v piatok o 17.00 hodine.

Odohrali sme dva prípravné zápasy:

Krajné - Prašník 4 : 8 (polčas 1 : 3)

Krajné - Stará Myjava 0 : 1 (polčas 0 : 0).

Ďalej sme sa zúčastnili kvalitne obsadeného turnaja na Prašníku za účasti mužstiev:

Šúrovce (účastník III. ligy)

Vrbové (účastník IV. ligy)

Prašník (účastník majstrovstiev okresu).

Výsledky na turnaji: Šúrovce - Krajné 1 : 0 (polčas 1 : 0).

I keď sme skončili na IV. mieste, ale heme sme sa medzi súpermi zvučných mien nestratili.

I. kolo nového súťažného ročníka 1995 - 96 sme začali 13. 8. 1995 zápasom Horná Streda - Krajné 2 : 1 (polčas 1 : 1), gól strelil J. Gábor.

Rozpis ďalších zápasov dospelí, dorast, žiaci je nasledovný:

SÚŤAŽNÝ ROČNÍK 1995 - 96 - JESENNÁ ČASŤ

II. TRIEDA - JUH

Dátum	Žiaci-skupina E	Dorast	Dospelí
13. 8.	10.30 h	VOĽNO	Horná Streda v. 16.30
20. 8.	-	Lubina doma 13.45	Lúka doma 16.00
27. 8.	VOĽNO	Kočovce vonku 13.45	Očkov vonku 16.00
3. 9.	Bzince p/J vonku	Beckov vonku 13.15	Beckov vonku 15.30
10. 9.	Podolie doma	VOĽNO	Čachtice doma 15.30
17. 9.	Častkovce vonku	Bošáca vonku 12.45	Bošáca vonku 15.00
24. 9.	Považany doma	VOĽNO	St. Turá „B“ d. 15.00
1. 10.	Pobedim doma	Mor. Lieskové v. 12.15	Mor. Lieskové v. 14.30
8. 10.	Horná Streda vonku	Potvorice doma 12.15	Považany doma 14.30
15. 10.	Brunovce doma	Nová Ves n/V v. 12.15	Nová Ves n/V v. 14.30
22. 10.	Očkov vonku	Častkovce doma 11.45	Tr.Bohuslavice d.14.00
29. 10.	-	Kalnica vonku 11.45	Hôrka n/V vonku 14.00
1. 9.	-	St. Lehota doma 13.45	St. Lehota doma 15.30

Pod'akovanie

Výbor ZRPŠ pri ZŠ Krajné ďakuje za pomoc a spoluprácu pri organizovaní juniálesu pre naše deti, ktorý sa uskutočnil posledný júnový týždeň. Predovšetkým ďakuje výboru a členom TJ Slovan Krajné, pracovníkom Obecného úradu Krajné a Roľníckeho podielníckeho družstva Krajné za najväčší podiel na príprave a materiálnoteknickom zabezpečení. Ďakuje sponzorom - ak. maliarovi Š. Pavelkovi, Ing. J. Sadloňovi, p. A. Haššanovej, p. M. Dlhému, p. K. Eglvi, p. J. Markovi za ceny do tomboly.

Veríme, že aj v ďalšej našej činnosti nájdeme tak ochotných partnerov.

Ivan Gálik
predseda ZRPŠ

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

BLAHOŽELÁME JUBILANTOM

JÚL - AUGUST

50 ROKOV

Michalec Vladislav	č. 41
Konečníkova Edita	č. 668
Dobrovodský Dušan	č. 921

60 ROKOV

Sopociová Anna	č. 676
Sako Ján	č. 343
Pagáčová Pavlína	č. 393
Motyčková Anna	č. 467

65 ROKOV

Čerešňová Alžbeta	č. 310
Máleková Alžbeta	č. 93
Kolníková Anna	č. 687
Manáková Judita	č. 606
Boor Štefan	č. 967
Zedník Martin	č. 589

70 ROKOV

Kubiček Štefan	č. 901
Jakubec Štefan	č. 563
Kolníková Oľga	č. 257
Kovár Štefan	č. 780
Ďurišová Anna	č. 271

75 ROKOV

Ďuriš Pavol	č. 271
Kubičková Zuzana	č. 927
Hornáčková Judita	č. 675
Plesník Pavol	č. 716
Karlíková Anna	č. 908

80 ROKOV

Kubicová Kristína	č. 528
Gáliková Anna	č. 205

VITAJTE NOVORODENCI

Knapová Anna č. 589

ROZLÚČILI SME SA...

Talába Ján	č. 575
Mocko Ján	č. 417
Talábová Zuzana	č. 577
Medo Pavol	č. 714
Konečná Anna	č. 923

Pod'akovanie

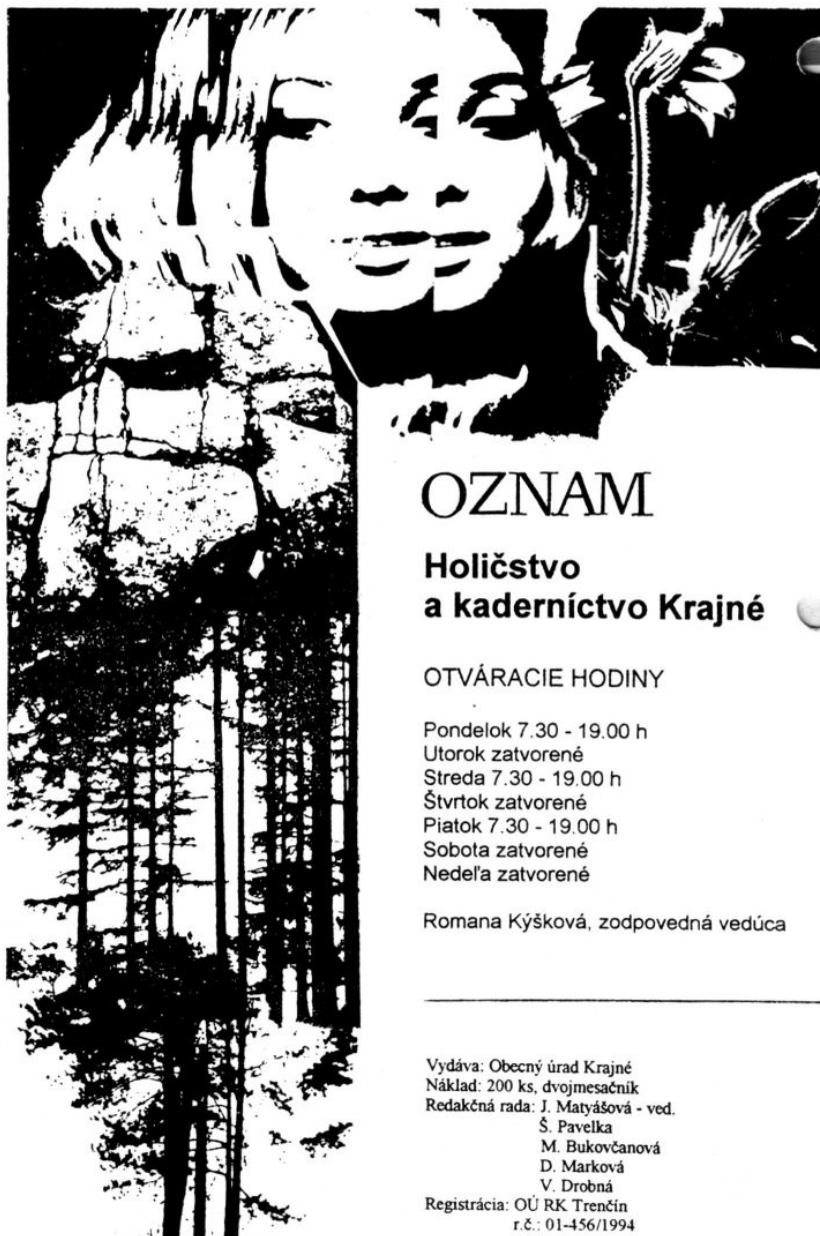
*Zavrela si oči, chcelo sa Ti spať
ani si netušila, čo to má znamenať.
Dotklo srdce, utíchol Tvoj hlas,
mala si rada prácu, život i nás.*

*Úprimne ďakujeme touto cestou všetkým
pribuzným, susedom, priateľom a známym, ktorí
dňa 11. augusta odprevadili na poslednej ceste
našu drahú manželku, matku a starú matku*

ANNU KONEČNÚ

*ktorá nás navždy opustila dňa 9. augusta 1995
vo veku nedožitých 66 rokov.
Všetkým ďakujeme za dôstojnú rozlúčku, vence,
kvetinové dary a slová útechy, ktorými sa snažili
zmierniť náš veľký žiaľ.*

*Smútiaci manžel
a deti s rodinami*

OZNAM

Holičstvo a kaderníctvo Krajné

OTVÁRACIE HODINY

Pondelok 7.30 - 19.00 h
Utorok zatvorené
Streda 7.30 - 19.00 h
Štvrtok zatvorené
Piatok 7.30 - 19.00 h
Sobota zatvorené
Nedeľa zatvorené

Romana Kýšková, zodpovedná vedúca

Vydáva: Obecný úrad Krajné
Náklad: 200 ks, dvojmesačník
Redakčná rada: J. Matyášová - ved.
Š. Pavelka
M. Bukovčanová
D. Marková
V. Drobná
Registrácia: OÚ RK Trenčín
r.č.: 01-456/1994